

26.11.2025

Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Kuuleminen 26.11.2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta (HE 131/2025 vp)

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt alkoholilain muuttamista koskevaan hallituksen esitykseen HE 131/2025 vp liittyen valtiovarainministeriöltä lausuntoa erityisesti etämyynnin vaikutuksista verokertymään sekä siitä, miten verovalvonta etämyynnin osalta toteutuu.

Tausta

Valmisteverolainsäädäntö

Valmisteverotuslain (182/2010) etämyynnin käsite perustuu valmisteverotusdirektiiviin. Etämyynnistä on kyse silloin, kun myyjä tai joku myyjän puolesta suoraan tai välillisesti lähettää tai kuljettaa tuotteet toisesta EU-maasta yksityishenkilölle Suomeen. Etämyyjä voi kuljettaa tai lähettää tuotteet Suomeen itse tai antaa toimituksen esimerkiksi kuljetusyhtiön tehtäväksi. Etämyynnistä on kysymys aina silloin, kun myyjä jollakin tavoin osallistuu suoraan tai välillisesti tuotteiden lähettämiseen, kuljettamiseen tai kuljetuksen järjestämiseen. Etämyynnissä myyjä on verovelvollinen.

Valmisteverotuslain mukaan etämyyjän on ilmoitettava Verohallinnolle Suomeen toimitettavista alkoholijuomista ennen niiden lähettämistä sekä asetettava vakuus alkoholiveron maksamisen varmistamiseksi. Verohallinto antaa tämän jälkeen etämyyjälle lähetyksen yksilöivän tunnisteen, joka etämyyjän on toimitettava tuotteiden kuljetuksesta vastaavalle yritykselle. Jos etämyyjä ei anna tunnistetta kuljetusyritykselle, kyse on laiminlyönnistä, josta on lain mukaan määrättävä etämyyjälle laiminlyöntimaksu. Tunnisteen antamista kuljetusyritykselle koskeva säännös tuli voimaan 1.9.2024.

Syyskuussa 2024 valmisteverotuslakiin lisättiin myös direktiivin mahdollistama säännös, jonka mukaan etämyynnissä ostaja on yhteisvastuussa valmisteveron suorittamisesta etämyyjän kanssa silloin, jos etämyyjä on jättänyt ilmoittamatta Verohallinnolle tuotteista ja asettamatta vakuuden ennen tuotteiden lähettämistä Suomeen.

Jos ostaja järjestää verkkokaupasta tilaamilleen juomille kuljetuksen täysin itsenäisesti, sovelletaan valmisteverotuslain 74 §:n yksityishenkilöiden hankintoja koskevia säännöksiä. Puhekielessä tällaisesta verkkokaupan muodosta käytetään etäoston käsitettä. Etäostossa ostaja on verovelvollinen. Myös tuotteiden kuljettamiseen osallistunut sekä tuotteita Suomessa hallus-
saan pitävä ovat vastuussa ostajan suoritettavasta verosta. Etäostossa ostajalla on etämyyjää

vastaavasti velvollisuus antaa kuljetusyritykselle Verohallinnolta saamansa tunniste, mitä tehostaa laiminlyöntimaksun uhka.

Käytäntö

Merkittävä osa alkoholin verkko-ostoista perustuu juomien edulliseen hintaan. Edullinen hinta puolestaan perustuu pääosin siihen, ettei juomista makseta Suomen alkoholiveroa ja juomapakkausveroa, jotka niistä tulisi suorittaa. On arvioitu, että jos verkkokaupoista hankittavista juomista maksettaisiin alkoholivero ja juomapakkausvero Suomeen säännösten mukaisesti, juomien hinta olisi jokseenkin sama kuin Suomesta ostettujen juomien hinta, kun huomioidaan myös verkko-ostamiseen liittyvät kuljetuskustannukset.

Myyjällä voi verkkokaupassa olla verovelvollisuuden ja siten veron maksamisen välttämiseksi intressi saada toiminta näyttämään muulta kuin etämyynniltä niissäkin tilanteissa, joissa myyjä tosiasiallisesti ainakin välillisesti osallistuu kuljetuksen järjestämiseen. Valvontahavaintojen perusteella osa etämyyjistä toimiikin niin, että etämyynnin luonne pyritään peittämään keinotekoisin järjestelyin, jotta myynti näyttäisi tosiasiallisesti valmisteverotuslaissa tarkoitetulta ns. etäostolta. Etäostossa verovastuu ei ole myyjällä vaan tuotteet ostaneella yksityishenkilöllä sekä myös esimerkiksi tuotteet kuljettaneella yrityksellä ja varastoineella yrityksellä.

Sen selvittäminen, onko verkkokaupassa kyse etämyynnistä vai etäostosta, saattaa vaatia selvittämistä ja tapauskohtaista arviointia. Euroopan unionin tuomioistuin on Helsingin hallinto-oikeuden ennakkoratkaisupyyntöön antamallaan tuomiolla vahvistanut Verohallinnon tulkintakäytäntöä siitä, milloin myyjän katsotaan osallistuvan kuljetuksen järjestämiseen siten, että kyse on etämyynnistä (596/23 *Pohjanri*).

Verohallinto ja Tulli suorittivat alkoholijuomien verkkokaupan tehostettua verovalvontaa marraskuusta 2022 vuoden 2023 loppuun. Tehostetun valvonnan mahdollisti eduskunnan verkkokaupan valvontaan myöntämä erillinen määräraha. Tehostettu valvonta vahvisti Verohallinnon aiempaa käsitystä siitä, että vain murto-osassa alkoholijuomien verkkokauppaa alkoholivero ja juomapakkausvero maksetaan Suomeen siten kuin kuuluisi. Verohallinnon arvion mukaan esimerkiksi vuonna 2021 vain noin yhdestä prosentista verkkokaupasta ostetuista alkoholijuomista maksettiin valmisteverot lain mukaisesti.

Tehostetun valvontajakson jälkeen valmisteverotuslakiin lisättiin edellä mainitut säännökset eli ostajan verovelvollisuus etämyynnissä myyjän laiminlyötyä ennakkoilmoittamista ja vakuuden asettamista koskevat velvollisuutensa sekä tunnisteiden liittäminen osaksi kuljetusta. Säännöksillä haluttiin selkeyttää ja tehostaa alkoholin verkkokaupan valvontaa sekä tehostaa verotulojen saamista Suomeen laissa säädetyllä tavalla. Lisäksi haluttiin sujuvoittaa prosessia niiden etämyyjien ja ostajien osalta, jotka toimivat säännösten mukaisesti.

Verohallinnolta saadun tiedon mukaan 1.9.2024 voimaantulleiden lainmuutosten vaikutuksista ei ole vielä saatavilla tietoa.

Etämyynnin vaikutus verokertymään

Alkoholijuomien verkkokaupan määrää arvioidaan Suomessa kyselytutkimuksen perusteella. Vuonna 2023 alkoholijuomia ostettiin ulkomaisista verkkokaupoista kyselytutkimuksen mukaan runsas 7 miljoonaa litraa eli noin 0,7 miljoonaa litraa sataprosenttiseksi alkoholiksi muunnettuna. Vuonna 2024 alkoholijuomien verkkokaupan määrä oli kyselytutkimuksen mukaan noin 4 prosenttia suurempi kuin vuonna 2023.

Syyskuun 2024 lainmuutoksia valmisteltaessa arvioitiin, että alkoholiveroa oli maksettu joko myyjien tai ostajien toimesta säännösten mukaisesti noin miljoonaa euroa vuosittain, kun edellä mainitusta koko alkoholijuomien esimerkiksi vuoden 2023 verkkokaupasta maksettavaksi tulevan alkoholiveron määrä olisi ollut arviolta noin 30 miljoonaa euroa. Tämä kuvastaa sitä alkoholiveron määrää, joka verkko-ostoista olisi pitänyt maksaa. Vastaavaa verokertymälisäystä ei kuitenkaan syntyisi, jos esimerkiksi kaikkea alkoholijuomien verkkokauppaa voitaisiin tarkalleen valvoa ja verottaa. Alkoholijuomien verkkokaupan taustalla on pitkälti verkkokauppojen sijoittautumisvaltioiden Suomeen verrattuna alhaisemmat verotasot ja siten halvemmat alkoholijuomien hinnat, eikä verkkokauppaostojen määrä todennäköisesti toteutuisi samansuuruisena myyntinä, jos verot maksettaisiin lain mukaisesti Suomeen. Tämä johtuu siitä, että osa alkoholijuomien verkkokauppaostoista jäisi todennäköisesti tekemättä korkeampien verollisten hintojen takia tai alkoholijuomat hankittaisiin verkko-ostamisen sijaan Suomeen verottomana matkustajatuontina.

Alkoholiveron ohella verkkokaupoista ostetuista alkoholijuomista tulee maksaa Suomeen juomapakkauksveroa, jonka määrä olisi kyselytutkimuksen mukaisilla alkoholijuomien määrillä vuonna 2023 ollut noin 4 miljoonaa euroa. Jos verkkokauppa jostain syystä korvautuisi kotimaisella myynnillä, tätä juomapakkauksveron tuottoa ei juurikaan kertyisi, koska todennäköisesti juomapakkaukset kuuluisivat pantilliseen palautusjärjestelmään, jolloin juomapakkauksveroa ei tulisi maksettavaksi. Lisäksi jos kaikki alkoholijuomien verkkokauppa olisi etämyyntiä, jossa arvonlisävero tulee maksaa Suomeen, vuoden 2023 verkkokaupan määrästä tulisi kotimaisella alkoholijuomien hintatasolla maksettavaksi arvonlisäveroa karkeasti arvioiden noin 17 miljoonaa euroa.

Valmisteverotuslakiin tehtyjen muutosten arvioitiin lisäävän alkoholiveron tuottoa 5 miljoonalla eurolla vuosittain eli vain pieneltä osalta siitä, mikä alkoholijuomien verkko-ostoista olisi pitänyt maksaa. Tämä johtuu siitä, että todennäköisesti valtaosa alkoholijuomien verkkokaupasta ei olisi ostajien näkökulmasta kannattavaa muihin hankintakanaviin nähden, jos heidän maksettavakseen tulisivat Suomen alkoholiverot. Muutosten vaikutusta verokertymään ei kuitenkaan vielä ole mahdollista arvioida, sillä lainmuutosten toimeenpano on Verohallinnossa kesken.

Alkoholilakiin ehdotetulla muutoksella ei todennäköisesti ole merkittävää vaikutusta alkoholiveron kertymään. Lienee ilmeistä, että valtaosassa alkoholin verkkokauppaa taustalla on halu välttyä Suomen korkeiden alkoholiverojen maksamiselta. Tällöin voidaan ajatella, että tällaiset ostajat eivät todennäköisesti ole vältäneet alkoholijuomien ostamista alkoholin verkkokaupasta sen takia, että alkoholilain etämyyntisääntely on ollut epäselvä. Siten alkoholilainsäädännön selkeytyminen ei vaikuttaisi merkittävässä määrin tällaisten ostajien verkko-ostamisen määrään. Toisaalta verkko-ostaminen saattaa lisääntyä sellaisten ostajien joukossa, jotka ovat ai-

kaisemmin pidättäytyneet verkko-ostamisesta alkoholilain tulkinnan epäselvyyden vuoksi. Todennäköisesti tällaiset ostajat saattavat muutoinkin pyrkiä toimimaan lainmukaisesti, jolloin he huolehtivat todennäköisemmin siitä, että verkkokaupasta ostetuista alkoholijuomista on maksettu alkoholivero ja juomapakkausvero. Näin ollen tällaisten ostajien verkkokauppaostot todennäköisemmin pitkälti korvaavat kotimaista verollista myyntiä, jolloin muutoksella ei olisi merkittäviä verotuottovaikutuksia.

Lopuksi

Alkoholijuomien verkkokaupassa – jossa tosiasiallisesti useimmiten on kyse etämyynnistä - on verovajeen välttämiseksi oleellista, että verkkokauppaa valvotaan, että verot määrätään verovelvollisen maksettaviksi ja että ne tarvittaessa peritään kansainvälisen viranomaisyhteistyön avulla.

Verovalvontaa tehostaisi, jos myös alkoholilakiin sisällytettäisiin valvontaa tukevia elementtejä, kuten esimerkiksi etämyyjien rekisteröitymisvelvollisuus. Tämä tehostaisi viranomaisyhteistyötä ja mahdollistaisi tietojen ristiintarkastuksen.